

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. II. De Varietate Beneficiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

in *Collectaneis ad cit. cap.* & videri etiam potest Petrus de Murga *cit. Q. 1. n. 27.*
 § *seq. De Pensionibus, an nomine Be-*

neficiorum veniant, dicitur inferius in *Tit. 12. præsentis Libri.*

§. II.

De Varietate Beneficiorum.

SUMMARI A.

11. Beneficium aliud est Regulare, aliud Seculare. 12. Aliud simplex, aliud qualificatum. 13. Aliud Manuale, aliud Titulare. 14. Utrumque est beneficium strictè dictum. 15. Aliud rursus est electivum, collativum, & mixtum. 16. Compatibile, & incompatible. 17. Et hoc dicitur primi, vel secundi generis. 18. Quæ distinctio per Concilium Tridentinum non est sublata. 19. 20. Iterum aliud beneficium est patrimoniale, & aliud non patrimoniale. Aliud separatum, aliud unitum. 21. De modis acquirendi beneficia remissivè.

Beneficium multifariam dividitur, & quidem I. in *regulare, & seculare.* Illud est, quod personis sertum ordinem regularem professis conferri debet: istud, quod Clericis sæcularibus, qui nullam professi sunt regulam, committi solet, & hinc, illud brocordicon natum: Beneficia regularia regularibus, sæcularia sæcularibus conferenda esse, quod sedem invenit in *cap. 5. § 32. de Præbend. in 6. Concil. Trident. Sess. 14. de Reform. cap. 10.*

Contingit autem pluribus modis, ut beneficium aliquod evadat *regulare.* I. Ex natura ipsius beneficii, cui in primæva sui institutione annexum officium, ipsam regularem disciplinam, & gubernia, vel quoad spiritualia, vel quoad temporalia immediatè concernens, ideoque conveniens, ut per *regulares* potiùs, quàm *seculares* administraretur. Talia beneficia sunt *Abbatia, Prioratus,* aliàque officia claustralia. II. Beneficium aliquod potest esse *regulare* ex in-

tentione fundatoris, qui voluit, ut beneficium regularibus attribuat, ipsùmque beneficium ea conditione ab Ordinario admissum, & erectum fuerit.

III. *Præscriptione,* si nempe monasterium aliquod Religiosos per 40. annos continuos ad beneficium aliàs *seculare* tanquam ad beneficium *regulare* exposuit, nec unquam in possessione hujus juris interturbatum fuit per *cap. 5. de Præb. in 6. Pyrrh. Corrad. prax. benef. lib. 1. cap. 6. num. 323.* Quodsi regularibus beneficium sæculare ex singulari dispensatione, aut ob penuriam Sacerdotum sæcularium fuisset collatum, natura beneficii etiam per longissimam possessionem non immutatur *Rebuff. ad concord. tit. de Collat. §. volumus, v. regularia.* Malè tamen hic author infert, *num. 326.* ut beneficium *seculare* per præscriptionem factum *regulare,* rursus ad primævum statum sæcularitatis reducatur, sufficere præscriptionem *decennalem.* Nam etiam jus decimandi alicui monasterio v.g. ex privile-

vilegio concessum, dum redit ad Ecclesiam Parochialem, reducitur ad statum primævum per *cap. 29. de Decim.* & tamen hæc reductio non nisi decursu *40. Annorum* fieri posse dicitur in *cap. 15. de Privileg.* Ne quid dicam, quod, si beneficium *regulare*, via præscriptionis evadat denuò *seculare*, præscriptio currat contra monasterium, quod minorem præscriptionis terminum non agnoscit, quàm *40. Annorum Nov. 111. cap. 11. Nov. 131. cap. 6.* Magnif. P. Schmier *lib. 3. Tract. 1. part. 2. cap. 3. num. 58.*

12 II. Dividitur beneficium in *simplex*, & *qualificatum*. Simplex, quod nulla à jure singulariter considerabili qualitate amictum est. Tale dicitur, quod nullam fori sive *interni*, sive *externi* jurisdictionem, nec ullam aliam administrationem annexam habet. Qualis simplicis beneficii meminit Gregorius IX. in *cap. ult. de Præbend.* Quò etiam reducuntur *Canonicatus* Ecclesiarum tum Cathedralium, tum Collegiatarum ex communi Canonistarum. In materia tamen odiosa *Canonicatus* Cathedralium nomine beneficii *simplicis* non veniunt, propter eminentem eorum qualitatem super alios Clericos, utpote, qui unum corpus cum Episcopo constituunt, & quia quasi ipsis dignitatibus æquiparantur in *cap. 11. de Rescript. in 6.* & ita habere stylum Curie Romanæ observat Garz. *de Benefic. part. 1. cap. 6. num. 56.* *Qualificatum* beneficium dicitur, quod qualitatem induit singulariter à jure considerabilem, quo pertinet I. *dignitas Ecclesiastica*, quæ nil aliud est, quàm quædam præeminentia cum jurisdictione præ reliquo Clero, quàm vel habet ex primæva

institutione, vel quam ipsi tribuit longævus usus, & consuetudo. Rebutus in *prax. benefic. part. 1. tit. seculare beneficium quotuplex num. 7.* II. *Personatus*, quæ est quædam prærogativa in Ecclesia sine jurisdictione, dum quis habet statum in choro honorificum præ aliis. Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 18. cap. 2. num. 5.* III. Cui cura animarum pro foro *interno* annexa est. Dixi, *pro foro interno*, nam illa cura, quæ forum tantum *externum* & *contentiosum* respicit, & consistit in facultate, inquirendi, excommunicandi, suspendendi, & similibus, cura animarum propriè dici non meretur, nec nomine beneficii *curati* venire solet. Van-Espen *cit. tit. cap. 4. num. 1.* IV. *Officium*, hoc est, administratio rerum Ecclesiasticarum, sine jurisdictione, & præcedentia, ac alia prærogativa considerabili. Tale habere dicuntur *Syndici*, *Procuratores* alicujus Ecclesiæ, & etiam illi *Canonicatus*, quibus ex prima sui institutione aliquòd temporale officium perpetuò est annexum, ut sunt *Thesaurarius*, *Præcentor*, *Scholasticus* &c. Murga *cit. Quest. 2. num. 322.*

Dividitur III. Beneficium in *manuale*, & *titulare*. Illud dicitur, quod ad nutum conferentis revocari potest, qualia beneficia regulariter censentur esse *regularia*, ut supra in explicatione definitionis notatum fuit, & nunquam etiam *secularia*. Titulare dicitur, quod alicui in titulum, hoc est, cum facultate & jure perpetuo percipiendi redditus, fructus, & bona ab Ecclesia conceditur.

Dubitabis: An *manualitas* obsit beneficio strictè dicto? Ratio dubitandi est, quod beneficium de sui natura perpe-

petuitatem desideret, quam excludit manualitas, hoc ipso, quod is, qui manuale beneficium habet, ad nutum conferentis amoveri queat. Verùm oppositum tenendum est, quod manualitas non destruat naturam beneficii, tametsi in perpetuum non concedatur, modo tamen non ad certum & determinatum, sed ad incertum, & indefinitum tempus conferatur, hoc est, donec à beneficio beneficiatum remove collatori justum visum fuerit, tunc enim tempus incertum pro perpetuo quodammodo habetur. Murg. *Quest. 3. num. 473.* Pyrrh. *Corrad. in prax. benefic. lib. 1. cap. 6. num. 280.* Nota tamen cum Magnif. P. König *b.t. num. 24.* quòd beneficium manuale non sufficiat pro titulo ad SS. Ordines suscipiendos, nec ipse Beneficiatus manualis valeat ad tale beneficium investiri. *Parif. de Resignat. Benefic. lib. 2. Q. 6. num. 2. § 3.*

15 Dividitur IV. Beneficium in *collativum, electivum, & mixtum.* *Collativum* est, quod ab habente potestatem conferendi, non expectata superioris confirmatione, aut admissione, liberè alicui confertur. *Electivum* est, quod per suffragia capituli, accedente insuper superioris confirmatione, conceditur. *Mixtum* audit, quod ad præviam Patroni nominationem, vel præsentationem ab Episcopo per institutionem Canonicam legitimè confertur. Circa secundum hujus divisionis membrum nota cum Rebuffo in *praxi dispensat. part. 1. tit. de Elect.* quod, ubi collatio beneficii quidem fit per electionem, ea tamen confirmationem superioris non exigit, vim potius habeat *collationis, quàm electionis.*

Dividitur V. Beneficium in *compatibile, & incompatible.* Illud est, quod aliud beneficium secum compatitur. Istud, quod in uno subjecto alterum beneficium secum compati non potest. Hæc incompatibilitas cum primis in beneficiis *curatis* reperitur, quæ personalem residentiam desiderant, & quibus unus idemque Beneficiatus quoad officia, & munera utrique annexa ex æquo satisfacere non potest.

Communiter autem recepta est distinctio beneficiorum incompatibilium in incompatibilia *primi, & secundi generis.* Primi generis incompatibilia dicuntur, quæ se invicem ita excludunt, ut adepta pacifica possessione *secundi primum* ipso jure vacet. per *cap. 28. de Præbend. & Extravag. Execrabilis eod. inter commun.* quorum textuum auctoritate incompatibilia *primi generis* dicuntur duo beneficia *curata, duæ dignitates, aut duo personatus.* Item unum *curatum* cum *dignitate* sive in una, sive diversis Ecclesiis. Quibus etiam communiter Canonistæ accensent duo beneficia *uniformia, etiamsi* sint simplicia sub *eodem tecto, id est, in eadem Ecclesia, per cap. 9. de Concess. Præbend. Clem. fin. eod.* Dicuntur autem illa beneficia *uniformia, quæ ad eundem finem, idemque munus* sunt instituta, qualia solent esse *Canonicatus, & Capellania.* Sin verò nominæ quidem convenient, in muniis autem, & functionibus sint disparata, non erunt *uniformia.* Neque incompatibilia dici debent, ut notat Gonzalez. ad *Regul. 8. Cancell. Gloss. 10.* Incompatibilia *secundi generis* dicuntur, quæ, quamquam simul retineri non possunt, adepta tamen pacifica possessione *secundi primum*

27 mum non ipso jure mox vacet. Talem incompatibilitatem reperire est in duobus *Canonicatibus*, aut duabus *Capellaniis* residentiam requirentibus, item si quis *Canonicatum* in una, & *dignitatem*, aut *beneficium curatum* in altera Ecclesia obtineat.

18 Nec tibi persuadeas, hanc incompatibilitatem distinctionem per novissimam Constitutionem Tridentini *Sess. 7. de Reform. cap. 4.* esse sublatam, ac vigore ejusdem pœnam privationis ipso jure ad omnia incompatibilia beneficia fuisse extensam, propter clausulam generalem: *plura curata, AUT ALIAS INCOMPATIBILIA BENEFICIA.* Sensus quippe horum verborum est, quòd, qui *plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia* (intellige illa, de quibus loquitur *cap. de multa de Præbend. ibidem* relatum, scilicet *dignitates, aut personatus*) recipere, aut simul retinere præsumperit, ipsis beneficiis ipso jure privatus existat, ad incompatibilia proin *secundi generis* pœnalem hanc Constitutionem extendere mens Concilii haudquaquam fuit. Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 20. cap. 9. num. 8.*

19 Dividitur VI. Beneficium in *Patrimoniale, & non Patrimoniale.* Primum ex eo sic appellatur, non quod rationem & quasi naturam *patrimonii* habeat, sed quod non possit aliis conferri, quàm Clericis, de certo loco, aut familia oriundis. *Non Patrimoniale* econtra est, quod cuilibet digno citra ullum familiæ, aut patriæ respectum conferri potest. P. Reiffenstuel *h. t. §. 1. num. 40.*

20 Dividitur VII. Beneficium in *separatum, & unitum.* Separatum est, quod nulli alteri connectitur, aut subordina-

tur, sed per se ipsum subsistit. *Unitum*, quod alteri connexum, aut subiectum est, id quod iterum dupliciter fieri potest, aut *æque principaliter*, ita, ut utriusque beneficio suum proprium nomen maneat, suasque qualitates, naturam, & privilegia citra confusionem retineat, & tantum unus minister, & rector utriusque præponatur, prout novissimum exemplum habemus in *Episcopatibus Paderbornensi, & Monasteriensi*, qui defactò, salvis suis juribus, & privilegiis, ita invicem autoritate Sedis Apostolicæ fuere juncti, ut unus duntaxat eorum rector existat, scilicet modernus *Archi-Episcopus Coloniensis* ex *Electoralis domo Bavarica*: aut unitur beneficium *accessoriè*, hoc est, cum quadam subjectione ad alterum beneficium, idque vel *simpliciter, vel plenariè.* *Simpliciter* quidem, quando beneficium *curatum* est unitum monasterio, præbendæ, aut Prælaturæ solum quoad temporale regimen, ita, ut monasterium, vel Prælatura habeat quidem titulum, & jus perpetuum gubernandi dictum beneficium, ejusque bona percipiendi, ipsam tamen curam animarum, aut alia jura Parochialia non per se administret, sed per Vicarium perpetuum, quem deputare tenetur. *cap. 30. §. quia verò de Præbend. Murga de Benefic. Quest. 4. num. 21. & Aloys. Riccius in praxi aurea resol. 293. num. 2.* *Pleno jure* unum beneficium subjici alteri dicitur, quando cum jurisdictione tam quoad temporalia, quàm spiritualia alteri subiectum est. Et hæc unio rursus subdividitur in unionem *plenariam* cum jurisdictione quoad temporalia, & spiritualia, pro foro externo, & contentioso, & talis jurisdictio *Episcopalis,*

lis, vel quasi talis audit, & in unionem plenariam cum jurisdictione fori pœnitentialis & interni, & in his, quæ ad jura, & munera Parochiæ spectant, diciturque talis unio ad mensam Prælati fieri, quatenus nempe is fructus, & emolumenta beneficii uniti in proprios usus convertere, & ad mensam suam applicare licite potest, congruo tamen salario pro sustentatione Vicarii ab eodem deputandi, & ad libitum removendi, relicto. De hac unione plenaria plenius tractantem consule *cit. Murga d. Quæst. 4. num. 39. & seqq.*

21 De Modis acquirendi Prælaturas, & alia beneficia minora jam tractandum est, horum aliqui cum jam in *lib. 1. Decret.* expositi sint, scilicet POSTU-

LATIO *Tit. 5.* ELECTIO *Tit. 6.* RESIGNATIO *Tit. 9.* nè actum agamus, nil repetimus. Tres in hoc Libro exponendi restant. I. *Institutio*, quæ fit ad Præsentationem Patroni, & hæc vocatur institutio *neccessaria*, agiturque de ea hic *tit. 6. & 38.* II. *Permutatio*, de qua in *Tit. 19.* hujus Libri, & demum III. *Collatio*, quæ est species quædam donationis, dum scilicet Episcopus, vel alius collator, liberè, & absque alterius nominatione, vel Præsentatione beneficium, cui voluerit, modo idoneo, concedit. *cap. 5. h. t.* tria proinde hic breviter examinabimus. I. *Quinam liberè beneficia concedere.* II. *Quibus eadem concedi possint.* III. *Quinam collationis legitime factæ sint effectus.*

§. III.

Quinam Beneficia liberè conferre valeant?

SUMMARI A.

22. S. Pontifex potest conferre beneficia per universum orbem. 23. Non obstante, quod hanc facultatem Episcopis impertitus sit. 24. Quorum in sua quisque Diœcesi defacto Ordinarius collator est. 25. Collatio nonnunquam etiam ad Capitulum vel privative spectat, vel cumulativè cum Episcopo. 26. Potest etiam præscriptione, consuetudine, aut privilegio inferioribus Prælati acquiri. 27. De Legatis Sedis Apostolicæ, & quomodo jure devolutionis jus conferendi acquiratur, remissivè.

22 **D**ico I. Potestas conferendi beneficia plenissima, & generalis pro toto orbe competit S. Pontifici, *cap. 2. h. t. in 6.* quia totius mundi Ordinarius est. Hinc à primordio nascentis Ecclesiæ ante factam Ecclesiarum divisionem solus S. Pontifex Beneficia contulit. Selva *Tract. de Benefic. part. 2. quæst. 22. num. 3.* Flam. *Parif. de Resignat. Benefic. lib. 1. quæst. 10. num. 15.*

Dilatata verò postmodum Ecclesia, factaque Diœcesium distinctione, Episcopus in partem sollicitudinis advocavit, ac cuius potestatem conferendi beneficia intra limites suæ Diœcesis concessit. *cap. 10. C. 16. Q. 7. cap. 3. & 4. C. 10. Q. 1. cap. 14. §. Nos igitur h. t. in 6.* ita, ut nulla beneficia Papæ specialiter reservata essent, sed Episcopi omnes menses liberos haberent, & fundatam

R in